

VEILEDNING FØR KJØP AV GRAVSTEIN

varig minne

produseres av Nerlands Granittindustri AS • 6490 Eide • Tlf 71 29 62 33 • Fax 71 29 66 27 • E-post: nerland@varigminne.no

INN H O L D

Lover og forskrifter.....	3
Produktinformasjon	4
Kontraster	5
Skrifter og ornamenter	6
Bronsje behandling	7
Tilleggsutstyr	8
Bilder og etterskrift	9
Service	10
Avslutning/oppsummering	11

LOVER OG FORSKRIFTER

Gravferdsloven & forskriftene setter bl.a. krav til gravminners størrelse, volum og vekt. Dette gjelder for hele landet. Utdrag:

Kapittel III. (forskrifter)

§ 21. Tekst m.m.

Tekst, fotografi, dekor og symbolbruk på gravminne skal være sømmelig, og det navn som settes på skal være identisk med navnet på den som er gravlagt.

Personer som er omkommet på havet, i krig eller liknende og som ikke er gravlagt på kirkegård, kan likevel få navnet satt på eksisterende eller nytt gravminne.

Kirkelig fellesråd kan gi tillatelse til at navn på person påføres gravminne på en eksisterende grav et annet sted enn der vedkommende er gravlagt.

Navnet må da fjernes fra det opprinnelige gravminnet.

Eieren skal besørge fjerning av gravminne fra grav som ikke festes. Dersom kirkegårdsmyndighetene fjerner gravminne, skal navn og data tas bort.

§ 22. Kvalitet

Til gravminne og fast tilbehør kan bare anvendes materialer som er bestandige og lite vedlikeholdskrevende.

Det skal tåle de påkjenninger det utsettes for av klimaet og ved vanlig drift og vedlikehold av kirkegården.

§ 23. Dimensjoner

Gravminne skal ikke være høyere enn 150 cm, bredere enn 85 cm og tykkere enn 60 cm, begrenset slik at største høyde x største bredde x største tykkelse ikke overstiger 0,2 m³ og vekten ikke overstiger 300 kg. På graver mindre enn 2,4 x 1,2 m skal gravminne ikke være høyere enn 80 cm, bredere enn 75 cm og tykkere enn 60 cm, begrenset slik at største høyde x største bredde x største tykkelse ikke overstiger 0,1 m³ og vekten ikke overstiger 150 kg.

Når særlige grunner tilsier det, kan bispedømmerrådet fravike bestemmelsene i denne paragraf.

§ 24. Sikring

Stående gravminne i stein skal festes til fundament i stein med to 15 cm lange og 12 mm tykke syrefaste bolter.

Fundament skal ha en form og en størrelse som forhindrer at gravminnet kan veltes og skal i bunnen ha en anleggsflate som er dobbelt så bred som gravminnets tykkelse.

Gravminne som er mer enn 60 cm høyt skal ha en fundamentdybde som utgjør minst 20% av gravminnets høyde over bakken.

Fundament skal ikke være synlig over bakken.

Når særlige grunner tilsier det, kan kirkelig fellesråd skjerpe eller lempe kravene etter denne paragrafen.

§ 25. Godkjenning

Gravminne skal monteres på anvist plass.

§ 26. Ansvar

Eieren er ansvarlig for at gravminne ikke er i forfall, til sjenanse eller til fare for dem som ferdes på kirkegården.

Når fellesrådet finner det nødvendig, skal eieren varsles med pålegg om å bringe gravminnet i overensstemmelse med de krav som er stilt i forskrift og vedtekter.

Dersom eieren unnlater å etterkomme slikt pålegg eller det er uvisst hvor eieren befinner seg, kan fellesrådet sette i verk tiltak som er nødvendig for å bringe gravminnet i orden, herunder fjerne gravminnet.

Lokale kirkegårdsvedtekter...

...er forskjellig fra kommune til kommune og beskriver bl.a. hva som er tillatt / ikke tillatt å bruke av tilleggsutstyr til gravstein på gravstedet.

Her kan det være store forskjeller mellom kommunene i et distrikt, både hva som er tillatt eller ikke, og hvor strengt vedtektene blir praktisert. Kontakt din forhandler eller kirkeverge for å få klargjort gjeldene forhold på gjeldene gravfelt.

PRODUKTINFORMASJON

Gravmonument produsert i Norge er i hovedsak laget av granitt, gneis og marmor.

"Kjær stein mange navn"

Hver enkelt steintyp kan ha flere navn

- 1 Grå granitt/Finskgrå
- 2 Støren granitt/Lysgranitt
- 3 Emerald perarl/Mørk labrador
- 4 Bergan/Cyenitt
- 5 Vånga/Rødgranitt
- 6 Balmoral/Rødgranitt
- 7 Blue Pearl/Lys Labrador
- 8 Orion Blue/BengalBlue
- 9 Gneis Royal/Østerdals gneis
- 10 Bårarp/Hallandia
- 11 Paradisio Classico/Paradisio
- 12 Lødingen

1

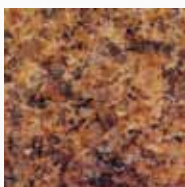
2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

Overflatebehandling

De aller fleste steinsorter har en mer eller mindre grå spraglete farge når de ikke er polert/slipt. Når overflaten da blir våt, blir den alltid mørkere.

Dette bør en være klar over ved valg av ilegg i skrift og ornament.

Polert: Får frem farge, mønster og glans. Vanlig i bruk på navnesiden. Med Poleringen unngår en helt/delvis mosegroing på steinen. **En helpolert stein er nesten vedlikeholdsfri mht mosegroing.**

Mattslipt: Får frem farge og mønster men ikke glans. Noe brukt på gravstein, men mest på fasade stein.

Sandblåst: Gir litt ru, men jevn overflate. Brukes ofte på bakside, kanter og rundt bronsjeornamenter for å få frem kontraster.

Riflet: Utføres manuelt med lufthammer, og gir en litt grov, ru overflate.

Prikket: Brukes mest i forbindelse med ornament, men brukes også på hamret: hele navnesider.

"Piket": Steinen hugges med spissmeisel. Gir et grovt, ruglete utseende. Mest vanlig rundt kanter/bakside på steinen. De er utsatt for mosegroing, spesielt stående ved busker, trær og lignende.

Råsatt: Steinen hugges med meisel. Gir et grovt, ruglete utseende. Mest brukt rundt kanter på steinen. De er mer utsatt for mosegroing.

Flammet: Steinen flammerenses med gass/flamme. Gir et grovt, uglete tilbærmet naturplan utseende. Brukes over hele steinen. De er mer utsatt for mosegroing, spesielt stående ved busker, trær og lignende.

De forskjellige overflatebearbeidelsene brukes for å fremme kontraster i gravminnets ornamenter.

Se bildeeksempel på neste side >

KONTRASTER

De forskjellige overflatebearbeidelsene brukes for å fremme kontraster i gravminnets ornamenter.

SKRIFTER OG ORNAMENTER

Skrifttyper

Ønsker du å bruke en annen skrifttype, har vi mange ulike typer å velge mellom. Navnetrekk/signatur kan også benyttes.

Skrift og ornament

De vanligste og mest brukte formene for skrift og ornament på Norske gravsteiner er:

Nedsenket med ilegg av lakk eller bladgull.

Skrift 099 ★+1234

SKRIFT 099A ★+1234

Skrift 101 ★+1234

Skrift 102 ★+1234

Skrift 103 ★+1234

Skrift 105 ★+1234

Skrift 106 ★+1234

Skrift 108 ★+1234

Skrift 109 ★+1234

Skrift 110 ★+1234

Skrift 111 ★+1234

SKRIFT 112 ★+1234

Skrift 116 ★+1234

SKRIFT 116A ★+1234

SKRIFT 118 ★+1234

Skrift 119 ★+1234

Navnetrekk - signatur

Hvert enkelt tegn/ornament blir sandblåst ned ca 2 mm og ilagt lakk eller 22 karat bladgull.

Fordelen med nedsenket skrift og ornament er at det kan tilpasses etter steinens størrelse. Illustrerte tegninger kan utbeides.

Gull slites raskere en lakk, dette bør vurderes hvis steinen blir stående utsatt for vær og vind.

Dypblåst, sandblåst ned ca 8-9 mm. Vanligvis uten ilegg. **Det er med andre ord skyggevirkingen som fremhever skriften/ornamentet.** Dypblåsing gir best resultat på rød og grå granitt.

Se mer på våre hjemmesider.

varig minne

www.varigminne.no

BRONSJE BEHANDLING

Bronsjebokstaver og ornamenter

Bronsjebokstaver og ornament blir mye brukt. De blir festet til steinens overflate med boring og liming. De finnes i en mengde varianter og fra flere produsenter. Har faste størrelser og begrenser derfor bruksområder. Bronsebokstaver har faste størrelser, og kan derfor bli vanskelig å bruke på lange navn. Spesielt på smalere steiner.

Overflate behandlingen av bronse kan leveres i fem varianter:

Mrk. Mange av bronseproduktene kan være bestillingsvare, og kan ha leveringstid.

Brunert
*†-1234

Ubehandlet bronse blir forholdsvis raskt brunert, dvs den blir mørker med tiden. Lite egnet på mørke steiner.

MUNDIAL
LAKKERT
*†-1234

Lakkert bronse holder seg blank over lenger tid. Utsatt for spesielt værhardt klima, kan lakken sprekke eller flakne av slik at bruneringen blir ujevn og bronse blir skjoldet.

Corralva *†1999

Forniklet bronse gir en sølvblank overflate og er lite brukt. Årsaken er at steinoverflaten gjenspeiler seg slik at tegn/ornament blir vanskelig å se/lese. Best resultat med forniklet bronsebokstaver får en ved å benytte dette på polert sort granitt.

MUNDIAL
GULL
*†-1234

Forgylt bronse gir en skarp gullfarget overflate, og kan brukes til de fleste steinsorter.

Ornamenter

Emaljert bronse, som hvite bokstaver/ornamenter og div farger på ornament. Bestillingsvare, ikke anbefalt grunnet uviss bestandighet.

Produktene påvirkes av vær, vind og omgivelser, og vil i større eller mindre grad skifte farge.

Med tiden vil lakken forsvinne og bronzen mørkne videre. Dette er normale prosesser, og vanligvis ikke reklamasjonsgrunn.

TILLEGGSUTSTYR

Bedplater

Bedplater er blitt mer vanlig de siste årene isteden for bedrammer. Platene er 4–6 cm tykk, standard bredde er 45 cm.

De produseres i en rekke varianter og tilpasses sokkelens lengde. De er polert på toppen, og er derfor lette å holde rein.

Bedsokkel

Bedsokkel har samme funksjon som bedplater, men i tillegg fungerer den også som sokkel. De er 12 cm tykk, og kan lages i samme fassong som bedplatene. Vanligvis ikke tillatt, men sjekk med din kirkeverge.

Bedrammer

Bedrammer er mest brukt, kalles også blomsterrammer, kantstein etc. De leveres i 3 deler: 2 korte frem, og den tredje tilpasset lengden på sokkelen. De er 12 cm og graves ned for å ligge jevnt med bakken.

Lykter/Vaser

Gravlykter leveres i flere varianter og størrelser. Både for horisontal og vertikal montering.

Flere og flere kommuner forbyr nå fast montering av slike lykter pga fare for erstatningskrav hvis lykten blir ødelagt av kirkegårdsansatte. For fortsatt å kunne bruke lykter på steinen har vi fått produsentene til å lage festebrakketer. Lykten kan da tas av og på etter behov. Festeskoen passer også til vasene. Dette gir mulighet for å bruke lampe om vinteren, og vase med beskjærte blomster om sommeren.

Dekorasjoner

En velvalgt dekorasjon er med på å sette et personlig preg på gravminnet. Foruten en rekke vakre rosemotiv er aks, fugler og nautiske motiv mye brukt.

BILDER OG ETTERSKRIFT

Porselensbilder

Porselensbilder har hatt økende etterspørsel de siste årene. Utgangspunktet for et godt, og skarpt porselensbilde er et tilsvarende papirbilde/negativ eller fil. Det bør være like stort eller større enn ønsket størrelse på porselensbilde. Dette da eventuell en forstørrelse kan gi uskarp resultat. Ved hjelp av digital teknikk blir bildet overført til porselenet, og brent inn ved ca 1000 C. Bildene leveres i oval og rektangulær form og i flere størrelser.

Monteres ved bruk av ramme, eller at det freses ut et hull for liming i steinen. **Det anbefales bruk av ramme da det er sikrere for frostsprenging.**

Etterskrift/minneord

Her følger noen forslag til etterskrift.

Takk

Takk for alt

Takk for alle gode minner

Alltid i våre hjerter

I våre hjerter

Vi møtes igjen

Sårt savnet

Elsket og savnet

Høyt elsket – Sårt savnet

Høgt elska – Sårt sakna

Minnene lever

Minnes i kjærlighet

Velsignet være minnet

Glemmes ei

Alt av nåde

Fred

Fred over minnet

Kvil i fred

Hvil i fred

Guds fred

Husk: Ved etterskrift/minneord i monumenter som skal ha flere navn, må en påse at DU eller DITT ikke blir benyttet.

Se også www.granitt.no/minneord

varig minne

www.varigminne.no

SERVICE

Gjenbruk

Alle gamle gravminner som skal brukes av ny eier må få det gamle navnet slipt bort.

I tillegg må gravminnet være innenfor gravferdslovens rammer, eller det må søkes om dispensasjon fra lokalt menighetsråd.

Navnetilføyelse

på eksisterende steiner kan utføres på fabrikk, eller en navnhugger utfører dette ute ved kirkegården.

Ettermontering

Det kan ettermonteres lykter, vaser, spurver etc. hvis ønskelig.

Oppussing/Vedlikehold

av eksisterende steiner utføres stort sett på kirkegården.

Oppussing av eksisterende navn i lakk og gull, og sikring/bolting av gravminner

Enkelt renhold kan også utføres av pårørende. For å fjerne fastgrodd mose og skitt, brukes lunket såpevann og børste eller høytrykksspyler. Unngå spyling direkte på ilegg av gull eller lakk. NB ! Steinen må skylles grundig etter vask, da såpe/kjemikalier kan danne skjemmende skjolder.

Tips

Skal en tenne fakler eller lys bør dette stå i god avstand fra gravminnet. Hvis det spruter olje/talg, eller kommer sot på steinen, vil dette trekke seg inn og lage misfarging. Tenk også på brannfare ved bruk av fakkel. Bruk egnet lykt i stedetfor.

Kranser er gjerne bundet med ståltråd. Etter kort tid begynner ståltråden å ruste. Hvis kransen ligger tett inntil steinen er det lett at rust fra ståltråden smitter over. Rust trekker seg inn i steinen og skaper misfarging. Rust misfarging kan la seg fjerne av kjemikalier. I værste fall må misfargingen slipes bort, og skrift

ornament blåses inn på nytt. Likeså hvis noe annet skal bides opp på gravsteinen. **Skal noe bindes opp på gravsteinen, bruk aldri ståltråd.**

Snømåking

Bruk ikke aluminiumspade ved snømåking, da den setter spor på steinen, bruk heller spade av plast eller stål. Vær obs på ekstramontert utstyr som lykt, vaser, bedplate m.m.

AVSLUTNING/OPPSUMMERING

Denne håndboka er laget for å gi deg en enkel innføring i det mest elementære produktinformasjon før kjøp, og vi håper den vil være til hjelp i en vanskelig avgjørelse.

Hva tilbyr varig minne:

Fordeler jeg kan tilby som lokal forhandlere av gravmonument.

- Gravmonument av høy kvalitetsmessig utførsel i alle prisklasser.
- Personlig råd og veiledning om lokal kirkegårdsvedtekter som er viktig å vite før en kjøper gravmonument.
- Avtalt pris og leveringstid
- Forskriftsmessig montering på gravstedet.
- Formidler navnetilføyning på eksisterende gravmonument, som blir utført av erfarne fagfolk.

Alt dette er uten forpliktelser eller kostnader for dere.

I en tung tid for etterlatte, håper vi i varig minne å bidra i anskaffelse av gravmonument i trygge omgivelser.

varig minne

www.varigminne.no

VARIG MINNE – NORSKE HÅNDVERKS- TRADISJONER I 70 ÅR

I 1935 startet Ole Peder Nerland med salg av gravsteiner i den ene enden av farens fjøs på Nordvestlandet. Virksomheten fikk navnet Nerlands Gravmonumenter.

Det første salget foregikk ved at Ole Peder syklet til fra Eide til Sjøholt (7-8 mil) og solgte steinen. Så syklet han hjem igjen for å produsere, før han til slutt fraktet steinen tilbake til kjøperen med hest og tralle. Produksjonen av stein ble gjort for hånd med enkle redskap, og til polering brukte Ole Peder en gammel flosshatt!

Etter krigen gikk Ole Peder i gang med bygging av produksjonshus og kai nede i Dypåa. Noen år senere reiste han utenlands og bestilte en rammesag – faktisk den første rammesagen som kom til landet. Dette var en stor investering og et viktig fremskritt for gravmonumentprodusenten. På slutten av 1950-tallet kom viresagen og kantsagene i bruk, noe som gjorde arbeidet lettere.

På 70-tallet kom diamant-blokksag og nyere kantsager – det ble kjøpt inn mye nytt utstyr i løpet av 1970- og -80-årene. Sønnene til Ole Peder, Tor, Harald og Ottar, tok over firmaet i 1977, og det ble investert i ny kai og kaikran i 1980-81. En stor del av steinblokkene kom den gang med båt fra Larvik og Finland, men etter hvert tok bilfrakten over. I dag transporteres all råstein med bil.

En rekke utsmykkingsarbeider er utført og levert de siste årene. Blant annet er det investert i dreiebank til et stort oppdrag for Universitetsbiblioteket i Oslo. De nye maskinene gir store muligheter for å produsere nye og spennende spesialprodukter. Likevel er det fortsatt kunnskapen om naturstein som råmateriale og det solide håndverket som kjennetegner våre produkter – slik det har gjort i 70 år.

produseres av Nerlands Granittindustri AS, 6490 Eide
Tlf 71 29 62 33 Fax 71 29 66 27
E-post: nerland@varigminne.no
www.varigminne.no

FORHANDLER: